

Ook kleine milieuvereniging mag in beroep

Een nationale wet mag eisen stellen aan de mogelijkheden voor milieuverenigingen om beroep aan te tekenen, maar er zijn grenzen. De Zweedse eis van minstens 2000 leden kon niet door de beugel van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen. Een belangrijke uitspraak die ook gevolgen kan hebben voor Nederland.

De gemeente Stockholm sloot een overeenkomst met een elektriciteitsbedrijf voor de aanleg van een tunnel in Djurgården-Noord. De bedoeling was om bovengrondse hoogspanningskabels te vervangen door ondergrondse leidingen. De milieukamer verleende aan de gemeente een vergunning voor de uitvoering van het project.

De Zweedse milieubeschermingsvereniging Djurgården-Lilla Värtan kwam in beroep, maar werd niet ontvankelijk verklaard. De vereniging voldeed namelijk niet aan de eis in de Zweedse milieuwet dat zij ten minste 2000 leden moet tellen om de vergunning te kunnen aanvechten. De vereniging ging in hoger beroep, en schotelde de Zweedse rechter daarmee de vraag voor of de 2000-leden eis ook met het Verdrag van Aarhus overeind zou blijven. Kortom: legt de Zweedse wet niet te veel beperkingen op? Aangezien deze vraag opkwam in het kader van de toepassing van de Europese Richtlijn milieueffectrapportage werd de vraag voorgelegd aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.

De Europese rechter boog zich dus over de vraag of lidstaten bij de uit-

voering van een richtlijn kunnen bepalen dat kleine plaatselijke verenigingen voor milieubescherming inspraak hebben, maar niet het recht om een vastgestelde vergunning aan te vechten voor de rechter. Het Hof stelt vast, dat in de richtlijn voor de voorwaarden voor ontvankelijkheid van een vordering, naar het nationale recht wordt verwezen. Zo kan het nationale recht verlangen dat een milieuvereniging die een onder de richtlijn vallend project wil aanvechten, een maatschappelijk natuur/milieudoel moet hebben. Bovendien kan niet worden uitgesloten dat een milieuvereniging een minimum aantal leden moet hebben, om aannemelijk te kunnen maken dat de vereniging werkelijk bestaat en actief is. Het vereiste aantal leden kan echter in de nationale wet niet zo scherp worden gesteld dat het ingaat tegen de doelstellingen van de richtlijn. Daarbij doelt het Hof met name op het vergemakkelijken van de nationale rechterlijke toetsing van de onder de richtlijn vallende projecten. 'Als je A zegt, moet je ook B zeggen'; het is niet voldoende dat nationale regels de gelegenheid bieden tot inspraak om vervolgens het recht op bezwaar en beroep te ontnemen.

De richtlijn betreft niet uitsluitend projecten van nationale of regionale omvang, maar ook projecten van kleiner formaat die bij plaatselijke verenigingen in betere handen zijn. De Zweedse regeling zou plaatselijke verenigingen in wezen elk beroep kunnen ontnemen, aldus het Hof. De Zweedse regering erkende dat maar twee milieuverenigingen meer dan 2000 leden hebben. De regering redeneerde vervolgens dat kleinere plaatselijke milieuverenigingen zich dan tot een van die twee moeten richten en hen vragen in beroep te gaan. Dat vindt het Hof echter niet voldoende. De grote verenigingen zouden immers een ander belang kunnen hebben. Bovendien zouden zij het gevaar kunnen lopen te worden overstelpt met verzoeken om in beroep te gaan, zodat zij een selectie zouden moeten maken volgens criteria waarop geen enkele controle bestaat. Ten slotte zou een dergelijk systeem uiteraard zorgen voor een filtering van de beroepen in milieuaangelegenheden wat rechtstreeks in strijd zou zijn met de geest van het Verdrag van Aarhus. De Zweedse wet om 2000 leden te eisen is dus in strijd met de richtlijn.

Jan van den Broek

(Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, 15 oktober 2009, M en R 2009/10, nummer 97)